

Sygn. akt VIII U 99/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Janina Kościelniak
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2014 r. w Gliwicach

sprawy P. K. (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 4 grudnia 2013 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu prawo do emerytury począwszy od 1 listopada 2013 r.,
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego P. K. kwotę 60 zł (sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Janina Kościelniak

Sygn. akt VIII U 99/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. zaskarżoną decyzją z dnia 4.12.2013 r., odmówił ubezpieczonemu P. K. (K.) przyznania prawa do emerytury w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227), ponieważ do dnia 1.01.1999 r. ubezpieczony nie udowodnił wymaganego 15 -letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a jedynie 7 miesięcy i 5 dni. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych nie zaliczył skarżącemu okresów: od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r., od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r., od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r., od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r. z uwagi na fakt, iż stanowiska, które wówczas zajmował ubezpieczony nie mieszczą się w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych, tj. w wykazie A, dziale XIV, poz. 24, pkt 1 stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 17 Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 12.08.1983 r. w sprawie określania stanowisk

pracy w resorcie górnictwa i energetyki. ZUS dodał nadto, że zakres obowiązków wyższego szczebla kierowniczego wykracza poza stałe i osobiste dozоровanie wykonywanych prac.

Od w/w decyzji odwołanie wniósł ubezpieczony. Skarżący zażądał uznania, iż wykonywał pracę w warunkach szczególnych w związku ze swoim zatrudnieniem w (...) S.A. Oddział (...) S.A. w Z. w okresach: od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r., od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r., od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r., od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r..

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. ZUS argumentował jak w zaskarżonej decyzji, a dodatkowo wskazał, że stanowiska zajmowane przez odwołującego w okresach spornych, tj. stanowisko starszego majstra, kierownika robót, kierownika budowy oraz kierownika grupy robót wymienione są wyłącznie w nieobowiązującym już wykazie C, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. W ocenie organu rentowego świadczy to o zamiśle ustawodawcy, który nie uważa pracy wykonywanej na w/w stanowiskach za pracę tożsamą z pracą w rozumieniu powoływanego rozporządzenia, a figurującą w wykazie A, dziale XIV, poz. 24.

Na rozprawie w dniu 29.09.2014 r. ubezpieczony doprecyzował, iż domaga się również zaliczenia do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okresu pracy od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony urodził się (...) W dniu 27.11.2013 r. złożył wniosek o przyznanie mu emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Skarżący 60 lat ukończył 20.05.2012 r.

Odwołujący na dzień 1.01.1999 r., legitymuje się ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, a nadto wniósł o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych 7 miesięcy i 5 dni, tj. okres od 27.10.1972 r. do 31.05.1973 r., gdy był zatrudniony w KWK (...) na stanowisku ślusarza pod ziemią.

ZUS nie uznał natomiast okresów zatrudnienia skarżącego w (...) S.A. Oddział (...) w Z.: od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r., od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r., od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r., od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r., ponieważ w ocenie organu rentowego wówczas zajmował on stanowiska wyższego szczebla kierowniczego, co wykracza poza stałe i osobiste dozоровanie prac w warunkach szczególnych. ZUS nie uwzględnił także okresu od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r., którego doliczenia zażądał odwołujący w trakcie postępowania przed sądem.

Jak wynika z świadectw pracy w szczególnych warunkach z 27.11.2013 r., ubezpieczony będąc zatrudnionym od 2.11.1977 r. w przedsiębiorstwie (...) S.A. Oddział (...) w Z. pracował:

- od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r. na stanowisku starszego majstra, kierownika robót,
- od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r. na stanowisku kierownika robót,
- od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r. na stanowisku kierownika budowy,
- od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r. na stanowisku kierownika budowy pełniącego jednocześnie obowiązki kierownika grupy robót montażowych.

W okresie od 15.11.1991 r. do 31.12.1998 r. skarżący pobierał wynagrodzenie za czas choroby oraz zasiłki chorobowe, opiekuńcze, świadczenia rehabilitacyjne w dniach: od 4.10.1991 r. do 4.10.1991 r., od 7.12.1992 r. do 11.12.1992 r., od 22.12.1992 r. do 24.12.1992 r., 16.09.1993 r. do 17.09.1993 r., od 26.10.1993 r. do 29.10.1993 r., od 3.11.1993 r.

do 10.11.1993 r., od 9.06.1994 r. do 17.06.1994 r., od 21.02.1995 r. do 17.03.1995 r., 10.06.1996 r. do 24.06.1996 r., 24.06.1997 r. do 20.07.1997 r.

Odwołujący był zatrudniony w (...) S.A. Oddział (...) w Z. od 2.11.1977 r., przy czym od 1.02.1979 r. nadzorował prace wykonywane na budowach. Oddział (...) w Z. stanowił organizacyjny wydział (...). Przedmiotem działalności w/w zakładu, w tym oddziału była budowa urządzeń gazowniczych, tj. m.in. gazociągów, stacji redukcyjno-pomiarowych oraz przetłocznicy, zasadniczo na rzecz (...), jak również innych gazowni. Prace te wykonywano na terenie kraju; zdarzały się również tzw. roboty eksportowe” w tym na Ukrainie. Ubezpieczony wyjechał na takie roboty w okresie od 19.09.1987 r. do 31.12.1989 r.

W okresach spornych: od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r., od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r., od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r., od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r. oraz od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r. odwołujący wykonywał czynności nadzoru na budowie w ramach Kierownictwa Zespołu (...), stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Realizacja każdej z robót była podzielona na etapy, a były to: wytyczenie tarasy rurociągów, następnie rozwieszenie wzdłuż niej rur o średnicy 500 mm, montaż rurociągów wymagający spawania, wykonania izolacji, wykopu liniowego, opuszczenia do wykopu wykonanego rurociągu, zbadania jakości spawu, prawidłowości ułożenia rur, wykonania zasypu, ostatecznie przeprowadzano próby wytrzymałości i szczelności, a następnie przekazywano robotę do eksploatacji. Wykonawstwo zleceń z uwagi na ich specyfikę wiązało się z liniowym przemieszczaniem się, tj. „po linii” inwestycji. Skarżący nie posiadał stałej siedziby, a jedynie barakowóz. W związku z wykonawstwem robót ubezpieczony wcześniej rozczytywał plany, przy czym zasadniczo z dokumentacją zapoznawał się poza godzinami czasu pracy, oprócz tego w trakcie robót korzystał z planów w celu bieżącego weryfikowania poprawności wykonawstwa inwestycji. Odwołujący nadzorował pracowników pracujący w charakterze monterów, spawaczy, izolatorów, operatorów sprzętu ciężkiego, wykopowych, a także kierowców pojazdów powyżej 3,5 tony.

Ubezpieczony jako kierownik robót był odpowiedzialny za jakość robót, terminowość, a także ich wykonawstwo zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy. Skarżący nie wykonywał czynności administracyjno-biurowych. Jedynie na początku dnia roboczego dokonywał wpisu w tzw. szychtownicy, co zajmowało mu nie więcej niż 15 minut, uzupełniał również dziennik spawania w którym ewidencjonowano ile spoin zostało pospawanych w danym dniu.

W nomenklaturze stanowisk pracy aktualnych w okresach spornych figurowały stanowiska takie jak: kierownik robót, kierownik budowy oraz kierownik grupy robót. Każde z nich wiązało się z nadzorem pracowników wykonujących roboty służące realizacji inwestycji gazowniczej na budowie, przy czym różniły się zakresem odpowiedzialności, a odpowiednio ze zwiększeniem odpowiedzialności wypłacano pracownikowi wyższą pensję.

Formalnie, tj. wg treści akt osobowych, skarżącemu powierzono w niżej wymienionych okresach, obejmujących okresy sporne czynności właściwe:

- od 1.03.1979 r. do 31.07.1979 r.- stanowisku starszego mistrza, który nadzorował roboty spawalnicze,
- od 1.08.1979 r. do 15.12.1980 r.- stanowisku kierownika robót spawalniczych, który nadzorował roboty spawalnicze,
- od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r.- stanowisku specjalisty ds. kontroli jakości produkcji, który nadzorował budowę gazociągu, a także roboty spawalnicze,
- od 19.06.1981 r. do 30.06.1982 r.- stanowisku kierownika robót, który sprawował m.in. nadzór i kontrolę,
- od 1.07.1982 r. do 18.09.1987 r. - stanowisku kierownika budowy, który sprawował osobisty nadzór nad wykonywaniem prac niebezpiecznych,
- od 19.09.1987 r. do 31.12.1989 r. - stanowisku starszego mistrza-kierownika obiektu w ZSRR/tzw. roboty eksportowe -skarżący nie domagał się zaliczenia tego okresu/,

- od 4.01.1990 r. do 30.06.1998 r.- stanowisku kierownika budowy (...) R.,
- od 1.07.1998 r. do 31.12.1998 r. - stanowisku zastępcy kierownika zespołu budów ds. robót budowlano - montażowych, w zakresie obowiązków zaznaczono wiele prac biurowych.

Ubezpieczony odnosząc się do zakresu czynności znajdujących się w aktach osobowych wyjaśnił, że w okresie od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r., tj. gdy powierzono mu zakres czynności specjalisty ds. kontroli jakości produkcji, był delegowany na budowę (w celu sprawowania nadzoru) przez biuro jakości, którego siedziba mieściła się w Z., a przynależne do (...) Oddziału w Z..

Z kolei w okresie od 19.06.1981 r. do 30.06.1982 r., tj. w związku z wykonywaniem czynności kierownika robót nadzorował roboty służące budowie rurociągów. Wówczas nadzorował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy: spawaczy, operatorów maszyn takich jak dźwigi, koparki, a także piaskarki.

Skarżący wyjaśnił nadto, iż w okresie od 4.01.1990 r. do 30.06.1998 r. nadzorował prace przy budowie rozdzielni gazu. W końcu oświadczył, iż od 1.07.1998 r. do 31.12.1998 r. nadzorował kilka budów.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o: akta organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego, wyjaśnienia odwołującego (vide k. 41 a.s.), przesłuchanie świadków w osobach C. D. (vide k. 31 a.s.) oraz A. M. (vide k. 31 a.s.).

Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za wystarczający do poczynienia rzetelnych ustaleń w sprawie, a w konsekwencji do wydania orzeczenia opartego na faktach. W szczególności za wiarygodne uznano zeznania świadków w osobach C. D. i A. M.. W/w pracowali z ubezpieczonym w okresie spornym, a C. D. był jego przełożonym. Powyższe pozwala przyjąć, że dysponują oni dostateczną wiedzą w zakresie rodzaju i zakresu wykonywanych przez skarżącego w okresach spornych prac.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227) prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 r., który:

- ukończył 60 lat w przypadku mężczyzny,
- udokumentował do dnia 31.12.1998 r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz.43 ze zm.),
- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Z kolei zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Jedyną okolicznością sporną w niniejszej sprawie pozostawał fakt posiadania przez ubezpieczonego 15-letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, przy spełnieniu pozostałych przesłanek warunkujących przyznanie

świadczenia w obniżonym wieku emerytalnym w rozumieniu art. 184 ustawy o FUS, tj. ukończeniu 60 roku życia, legitymowaniu się 25-letnim stażem okresów składkowych i nieskładkowych oraz wniesieniu o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

W ocenie Sądu przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony udowodnił wymagany 15 - letni staż pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. W szczególności za zasadne uznano twierdzenia skarżącego, iż w okresach spornych, tj. od 1.02.1979 r. do 15.12.1980 r., od 16.12.1980 r. do 18.06.1981 r., od 19.06.1981 r. do 31.07.1982 r., od 1.09.1982 r. do 18.09.1987 r., od 1.09.1990 r. do 31.12.1998 r. świadczył on pracę w warunkach szczególnych.

Wykonywane przez ubezpieczonego prace są wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zawierającym wykaz prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W wykazie A, dziale XIV, poz. 24 powoływanego rozporządzenia wymieniono prace związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno - technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego ubezpieczony w związku ze swoim zatrudnieniem w (...) S.A. Oddział (...) w Z. stale i w pełnym wymiarze czasu nadzorował prace na budowie służące realizacji inwestycji gazowniczych na terenie całej Polski. Skarżący nadzorował prace wykonywane przez pracowników zatrudnionych na stanowiskach takich jak: monterzy, spawacze, izolery, operatorzy sprzętu ciężkiego, wykopowi, a także kierowcy pojazdów powyżej 3,5 tony. Powyższe pozwala przyjąć, że ubezpieczony w okresach spornych wykonywał prace związane z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozorem inżynieryjno - technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie.

Bez znaczenia pozostaje przy tym okoliczność, że w świadectwach pracy ubezpieczonego zaznaczono, iż zajmował on stanowiska, które zdaniem ZUS wykluczają dozór bezpośredni. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem, nie obowiązują ograniczenia dowodowe jakie występują w postępowaniu o świadczenia emerytalno -rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, takie jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283). W toku przeprowadzonego postępowania dowodowego Sąd ustalił na podstawie wiarygodnych zeznań świadków, że zakres obowiązków powierzonych mu pomimo zaszeregowania na stanowiskach: „starszego majstra, kierownika robót”, „kierownika robót”, „kierownika budowy”, a następnie „kierownika budowy pełniącego jednocześnie obowiązki kierownika grupy robót montażowych”, odpowiadał pojęciu prac w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r., wykaz A, dział XIV, poz. 24.. Wprawdzie skarżący prowadził szychtownicę oraz dokonywał wpisów w dzienniku spawania, przy czym zajmowało to nieznaczną część dnia roboczego odwołującego, podobnie jak rozczytywanie dokumentacji technicznej, co zasadniczo wykonywał po godzinach pracy, a w trakcie dniówki posiłkował się nią w celu zweryfikowania prawidłowości wykonanych robót. W tym miejscu wskazać należy, że Sąd w pełni podzielił treść uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30.01.2008 r., wydanego w sprawie o sygnaturze akt IUK 195/07 z którego wynika, że w sytuacji, gdy ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy czynności przyporządkowane stanowisku wymienionemu w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z 1983 r., nie zachodzi potrzeba ścisłego ustalania ile czasu poświęcał na wykonywanie innych, w tym administracyjnych czynności, tj. sporządzanie planów, dokumentacji i innych czynności związanych z należyтым sprawowaniem dozoru technicznego.

Reasumując, Sąd uznał, że skarżący udowodnił, że w okresach spornych wykonywał pracę w warunkach szczególnych, a w konsekwencji wykazał 15-letni okres takiej pracy. Nawet bowiem po odliczeniu okresów pobierania zasiłków

chorobowych, opiekuńczych i świadczenia rehabilitacyjnego legitymuje się on ponad 16 - letnim stażem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. W związku z tym, że spełnienie pozostałych przesłanek nie było sporne, zasadnym jest stwierdzenie, że ubezpieczony spełnił wszystkie warunki od których uzależnione jest przyznanie emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W tym stanie rzeczy Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury poczynając od dnia 1.11.2013 r., orzekając jak w punkcie pierwszym wyroku, natomiast w punkcie drugim wyroku rozstrzygnął w przedmiocie kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Janina Kościelniak